

Promítat pro rodinu? To je nejvíc

Foto: Luděk Ovesný, MAFRA

Rodák z Napajedel Slávek Horák představil svůj nový film Havel příbuzným i kamarádům.

Martina Malá
redaktorka MF DNES

Když před pěti lety režisér Slávek Horák dokončil svůj první celovečerní film Domácí péče, který točil v rodině Napajedlí a okolí, začal přemýšlet o novém námětu. Věděl, že chce odvyprávět silný lidský příběh na pozadí významných dějinných událostí a že chce zobrazit osobu, která je pro něj inspirující. Tyto požadavky ho dovedly k Václavu Havlovi.

„Mám pocit, že třicet let po revoluci se na jeho hlavní myšlenku – že člověk má žít podle svého svědomí, zapomíná, nebo ještě hůř, že se jí spousta lidí vysmívá. To mě mrzí, protože pro mě byl Havel jednou z nejinspirativnějších osobností vůbec,“ uvedl pětáctiletý režisér, který snímek před pár dny představil ve svém rodném městě.

Bylo pro vás jiné uvádět svůj film ve městě, kde jste se narodil, kde vás odmalička všichni znají, kam jste chodil na základní školu, máte rodinu, bývalé spolužáky, kamarády?

Je to pro mě ta nejlepší a nejdůležitější premiéra. Přišla celá rodina, snad 70 lidí, tak to je největší zodpovědnost. Pražáci si můžou říkat, co chtějí, ale rozhodující jsou diváci

v Napajedlích. (směje se) Navíc je tady krásné zrekonstruované kino, což je skvělé, protože plní funkci kulturního centra. Lidé se tu můžou scházet, zažít něco společného, podívat se na film a povídat si o tom.

Jak jste prožíval rok 1989?

Dva a půl měsíce jsem tehdy studoval na gymnáziu v Otrokovicích, v roce 1989 mi bylo 14 let. Vůbec jsem nechápal, co se děje, co je politika, co je levice a pravice, byl jsem prostě dítě. Havla si vybavuji jako kandidáta na prezidenta a pak jsem samozřejmě vnímal, že jím byl zvolen. Už tehdy mě zaujal tím, že mi po všech těch komunistech, kteří byli kození, komisní, ztuhlí a všichni stejní, připadal hrozně milý, svěží, lidský, prostě člověk.

Viděl jste ho někdy naživo? Třeba jen na tribuně při demonstracích v roce 1989?

Já jsem ho jen jednou zahlédl v hospůdce v Praze, ale to už dávno prezidentem nebyl. Měl před sebou malé pivo, v klidu a pokoji si tam seděl a vyhríval se na sluníčku. Nikdo ho tam neotravoval a ani já jsem ho tehdy neošlovl. Jen jsem si ho všiml, ale vůbec mě nenapadlo, že bych o něm někdy točil film.

Proč se „kluk z Napajedel“ rozhodne natočit film o Havlovi?

Před pěti lety jsem natočil Domácí péči, která byla o mojí mamince, která je pro mě výraznou, inspirativní postavou. Začal jsem hledat, kdo další mě tak inspiruje, a to mě dovedlo k Václavu Havlovi. Navíc mám pocit, že třicet let po revoluci se už zapomnělo na jeho hlavní myšlenku – že by se lidé měli chovat podle svého svědomí. Ba co hůř, lidé se jí ještě vysmívají – jaké svědomí, vždyť do něj nikdo nikomu nevidí, každý si ho ošidí, jak potřebuje. Přitom jak říkal Havel, kdyby se každý podle svého svědomí choval, na světě nebude žádné zlo. Není to úplně originální myšlenka, už více než dva tisíce let ji vyznávají buddhisté, ale on ji prosazoval u nás vahou své osobnosti. Už jen proto, co kvůli tomu obětoval, mi přišlo dobré o něm natočit film. Navíc jsem už při výběru námětu využil zkušenosti z Domácí péče.

Jak to myslíte?

Domácí péče byla za Českou republiku vyslána na Oscary, tak jsem s ní letěl do Ameriky. Tam jsme ji promítali filmovým akademikům, ale i běžným Američanům. Všichni ji moc chválili a oceňovali až magický příběh, prestižní časopis ji nominoval mezi deset až patnáct nejlepších zahraničních filmů a mě zařadili do výběru mezi deset nejnadanějších režisérů světa, což byla ohromná pocta. Když jsem tam viděl jiné filmy, které byly moc dobré, uvědomil jsem si, že je potřeba mít nejen silný lidský příběh, ale navíc jej zasadit do dějinného zázemí. A to Havel splňuje.

Někteří diváci filmu vyčítají, že je v něm málo Havlových myšlenek.

Jenže když se jich zeptám konkrétně, jaké Havlovy myšlenky jim tam chybí, tak se nic nedozvím. Vždyť jeho nejdůležitější myšlenku jsem zmiňoval – chovat se podle svého svědomí, a ta tam je, kolem ní se toho hodně točí. Havel sám, když si uvědomil, že podepsal něco, co podepsat neměl, tak zjistil, že nejvíc ublížil sám sobě, svému svědomí. To byl ten přelomový okamžik. Od začátku tvrdím, že jsme natočili dokument pro intelektuály, ale hraný film pro mainstreamového diváka.

Proč ve filmu nejsou kromě Olgy žádná jména postav?

Chtěli jsme, aby film fungoval sám o sobě, aby nebyl zahlcen jmény a podrobnostmi. Ten, kdo zná pozadí, tak pozná Landovského nebo profesora Patočku. Kdo to nezná a zajímá ho to, určitě si to dokáže za pár vteřin vyhledat.

Jak těžké bylo vybrat hlavního představitele – Viktora Dvořáka coby Václava Havla a Annu Geislerovou coby Olgu Havlovou?

Šraň dlouho jsme je vybírali. Žádný ze známých českých herců nevypadá jako Havel, ani Karel Roden, ani Ivan Trojan. (směje se) Měli jsme na castingu spoustu herců, lepi jsme jim kníry, zkoušeli jejich ráčkování, ale pořád to nebylo ono. Až jsem si vzpomněl, že spoluscenárista Rudolf Suchánek, jenž je mimochodem ze Slavičína, mi kdysi vyprávěl o svém spolužákovi, který studoval DAMU a který byl podobný Havlovi. Nejdřív jsem si říkal, že je to blbost, svěřit takovou roli neznámému herci, ale když se Viktor Dvořák objevil na castingu, věděl jsem, že je to on.

Čím vás zaujal?

Byl to takový malý, obtulitý medvídek, na první pohled bylo jasné, že nikdy nesportoval. Stál u dveří se svěřenými ramínky a propadlým hrudníčkem... Jednoznačně byl skvělý. Zajímavé je, že naživo Havlovi ani tolik podobný není, ale když jeho obličej projde objektivem, tak mu podobný je.

A Aňa Geislerová coby Olga?

Chtěl jsem, aby se tyto dvě hlavní postavy podobaly svým předlohám hlavně povahou, obětoval bych fyzickou podobu, jen aby byly charakterově stejné. Nechtěl jsem, aby to herec jen zahrál, ale aby to z něj vycházelo. A to Aňa splňuje. Je stejně přímá a rázná, jako byla Olga.

Odkud jste čerpal informace?

Nejlepším zdrojem je Knihovna Václava Havla, která je dostupná i na internetu. Najdete tam všechno, co Havel napsal, co kdo napsal o něm, záznamy z policejních výslechů, fotografie ze sledování a spoustu dalších materiálů. Sešli jsme se i s lidmi, kteří mu byli blízcí. Například s jeho sousedkou Annou Freimannovou, která měla chalupu v sousedství Havlových, s Olgou byly kamarádky. Řekla nám o něm takové drobné lidské věci, které v knihovně nezjistíte. Hodně nám pomohla také Dagmar Havlová. Od ní třeba víme, že Havel byl přeučený levák, že sice psal pravou, ale vše jinak bral do levé ruky.

Kterou scénu bylo pro vás nejtěžší natočit?

To byla honička v autech, kdy Havla a jeho přátele honí estébáci. Odehrála se v socialistické Praze, my ji točili ve vybydleném Josefově.

Hrozně jsme se s tím natrápili, protože je opravdu těžké natočit akční honičku s auty, která se rozjede maximálně na 32 kilometrů v hodině. Točili jsme to dva dny, zkrátili jsme to na pět záběrů, které jsme nakonec do filmu dali, a přesto nás to stálo spoustu peněz. Ale dokázali jsme z toho vyždímat maximum.

Jak náročné bylo natáčení ve věznici?

Natáčeli jsme v Ruzyni, kde byl Havel skutečně ve vazbě. To bylo hrozně zvláštní. Jen zhruba hodinu a půl trvá, než projdete přes všechny kontroly a asi troje nebo čtvery dveře. Když vejдете dovnitř, je to strašně depresivní pocit. Najednou vidíte ty lidi, kteří tam mají dva krát tři metry betonovou komůrku, záchod vedle postele a malý dvoreček. Zdrželi jsme se tam asi dva nebo tři dny a působí to tam strašně strašidelně i dnes, natož za socialismu. Mimochodem – regionální stopa sahá až sem, protože ředitelem je kluk z Uherského Hradiště.

A jak vznikla závěrečná scéna plného Václavského náměstí?

Pronajali jsme si balkon Melantrichu, kde jsou dnes byty, které se běžně pronajímají. Natočili jsme tam Viktora a Aňu coby Václava a Olgu, jak stojí před prázdným Václavským náměstím, před nimi bylo na jeřábu vztyčené zelené pozadí. Potom jsme tam dodávali lidi – a to jednak digitální lidi, což jde dnes normálně koupit, jednak skutečné, které jsme točili minulý rok, když se konaly velké demonstrace na Letenské pláni. Když jsme tam viděli transparenty jako Nechceme komunisty ve vládě, tak jsme zjistili, že jsou stejné jako v listopadu 1989.

Havel Hlavní roli Václava Havla ve filmu napajedelského rodáka Slávka Horáka ztvárnil Viktor Dvořák. Ve snímku hrají také Aňa Geislerová nebo Martin Hoffman. 3x foto: Bontonfilm Bioscop a Ladislav Krivan, MAFRA